

Vattenrätt, översvämningar, vägar och de val vi måste göra

Anita Wennström, IVtman

Vattenlagstiftningen i Sv.

- Miljöbalken 11 kap
- Lag (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet
- Förordning (1998:1388) om vattenverksamheter

- God vattenkvalitet i Europa (EU:s vattendirektiv)
- Vattenförvaltningsförordning (2004:660)
- Förordning (2001:554) om miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten

Lagkrav översvämningar

- EU-direktiv 2007/60/EG om bedömning och hantering av översvämningssrisker
- Förordning (2009:956) om översvämningssrisker

1 § Bestämmelserna i denna förordning syftar till att minska ogynnsamma följder av översvämningar för människors hälsa, miljön, kulturarvet och ekonomisk verksamhet.

12 § Varje länsstyrelse ska, på grundval av de kartor som utarbetats utarbeta en plan för hantering av översvämningssrisker (riskhanteringsplan).

MSBs översvämningsskartering

- Ökad risk i framtiden längs alla större vattendrag.
- Ökad risk i framtiden längs kusterna till följd av stormar, orkaner och vågor.

...och nu lite exempel på områden som kan komma att översvämmas....

Mälardalen

11 kap miljöbalken

Definitioner

2 § I detta kapitel avses med vattenområde: ett område som täcks av vatten vid högsta förutsebara vattenstånd,

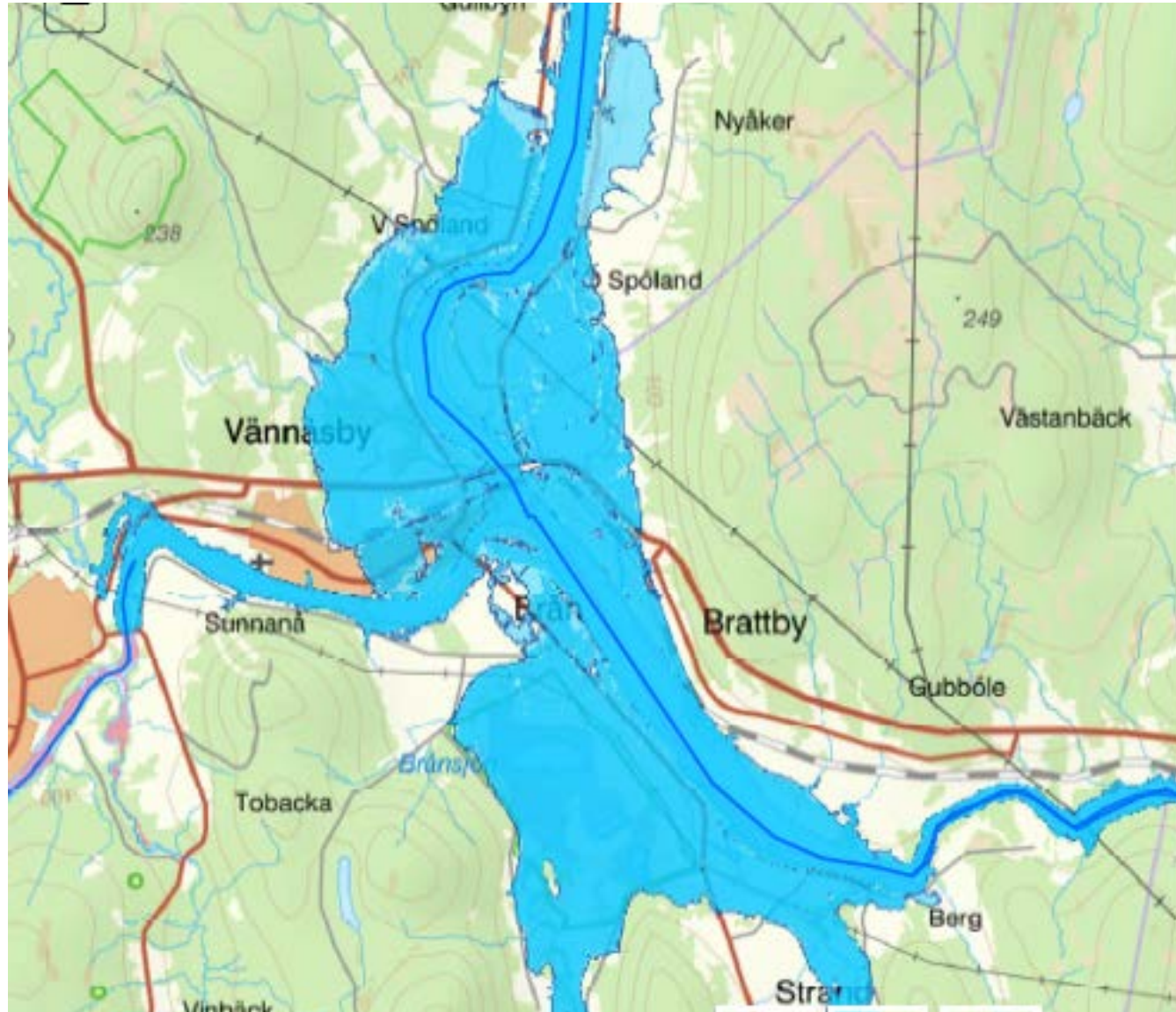
Normalt används HHW100år som praxis.

MSB anger även 200-årsflödet, men hittills används inte det (undantag prövning av dammar).

Dalarna

...hur många har tillstånd till vattenverksamhet inom det blå området....?

Vännäsby

Riskhanteringsplan för det utpekade området med översvänningsrisk vid Vännäsby.

Ansvarsfördelning; Vännäs kommun, länsstyrelsen, invallningsföretag, regleringsföretag, den enskildes ansvar.

Konsekvenser av högre flöden – ”översvämning”

- Större vattendjup
- Högre vattenhastighet på vissa ställen – erosion
- Nya eller ändrade strömfåror
- Materialtransport
- Skada på fastigheter och egendom
- Risk för ras, olyckor, skred m.m.
- Isolering av byar, samhällen
- Spridning av föroreningar från mark och avlopp
- Korta plötsliga och relativt ovanliga flödestoppar

1. Hur högt och med vilka anpassningar ska vi planera vägar, järnvägar m.m.?

2. Rätt att dämna vatten för någon annans nackdel?

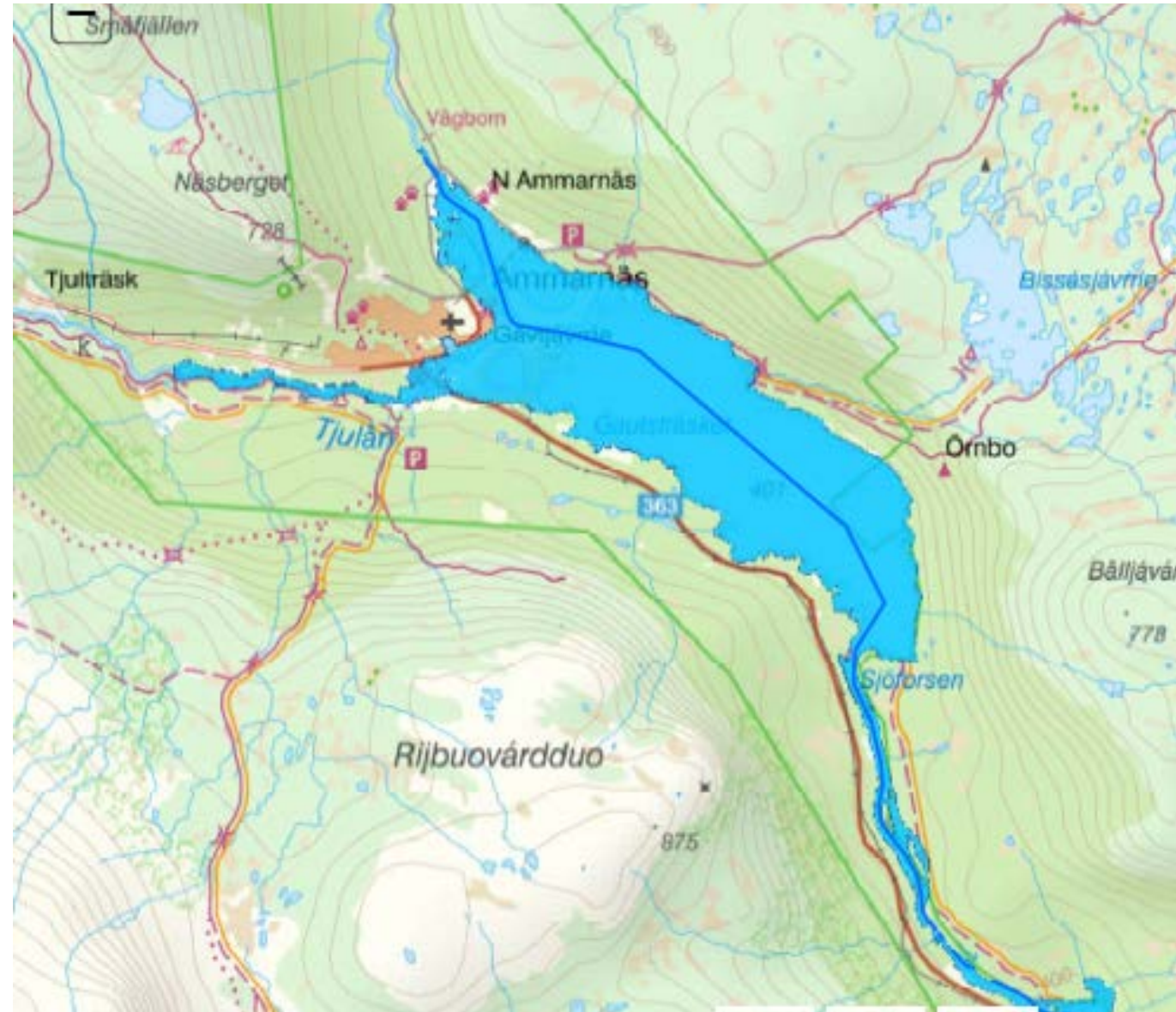
- Vägar
- Järnvägar
- Hus
- M.m.

Pansikån

Bro 90 graders vinkel med vägen ändrar åns flöde. Sandmark eroderar och kommer att erodera mer.

Ammarnäs i Västerbottensfjällen

Tjulån och Vindelälven rinner ihop i Gautsträsk=Ammarnäsdeltat

Natura 2000-område 2005-08-11

- **All form av exploatering, t.ex. bebyggelse, vägbyggen.**
- Förändrad vattenregim i Vindelälven, förändrade vårflooder.
- Lokal påverkan på hydrologin, t.ex. genom dikningar.
- Storskalig terrängkörning eller annan aktivitet som innebär betydande markslitage.
- Nedfall av luftburna föroreningar som orsaker gödning eller försurning.

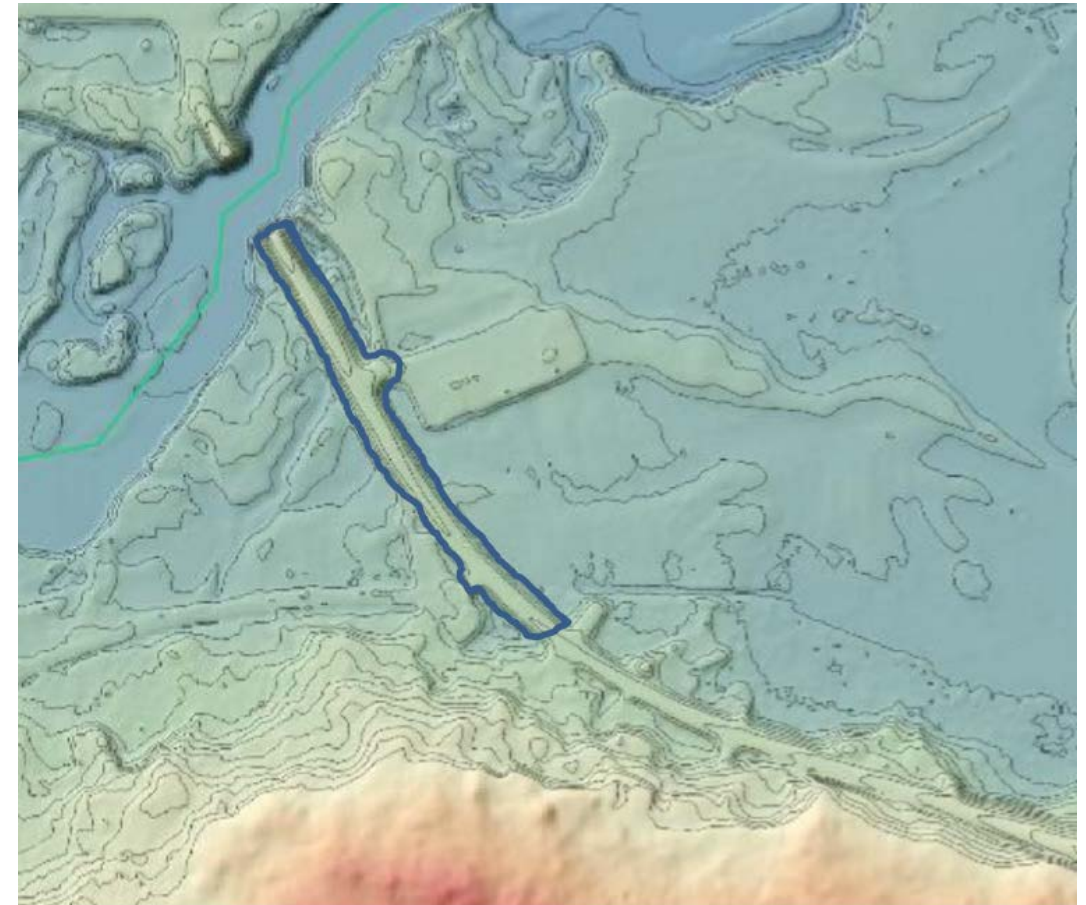
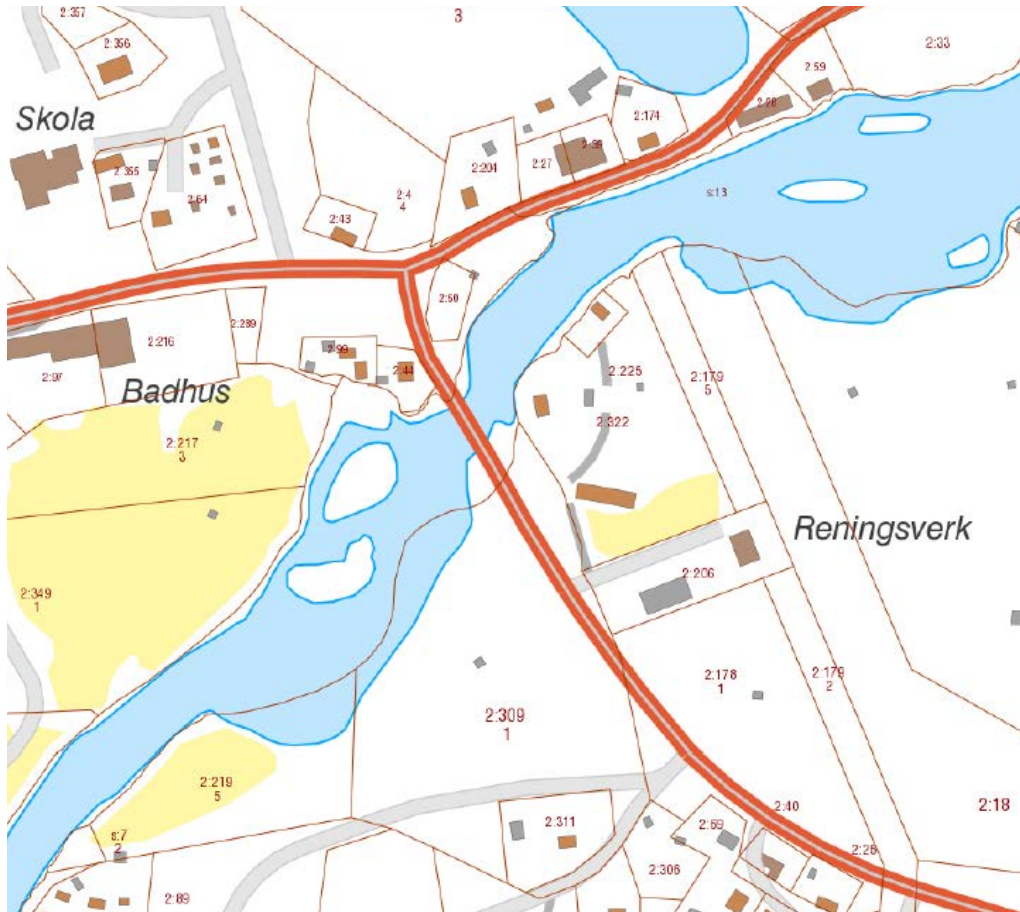

Hösten 2005 höjdes vägen mellan bron och t-korningen 0-30 cm, refug i mitten, kantsten vid busshållplats.

Utan tillstånd till vattenverksamhet....

Vägbank som byggts på sedan 1930-talet.
Utan tillstånd för vattenverksamhet...

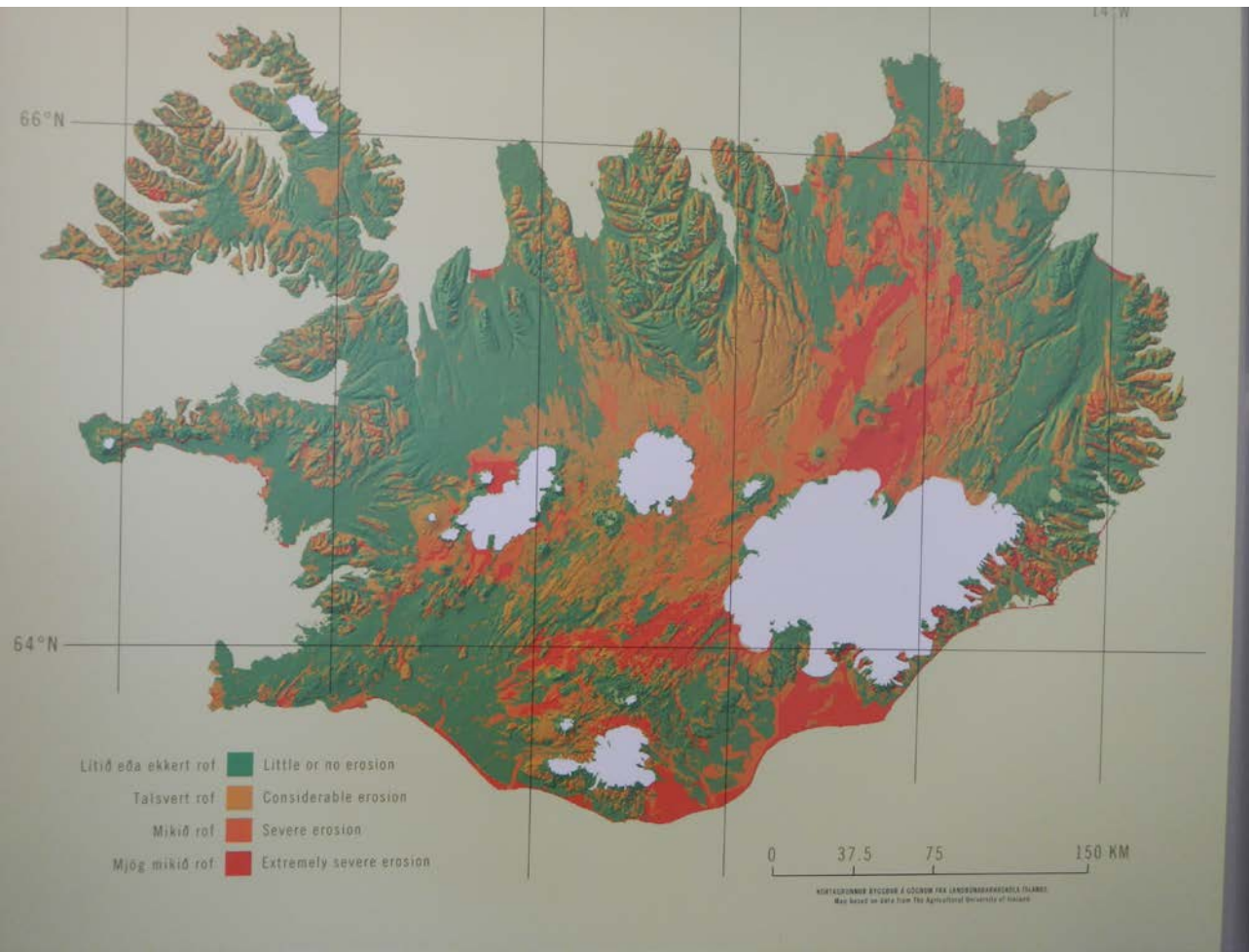

Vägbankarna dämmer ca 15 cm vid HHW100 år klimat

Vägen är numera lagligförklarad – men dom är överklagad

Enligt MMD ska TRV som skyddsåtgärd höja huset som stod där före vägen anlades–
överklagat av TRV

Island

Broar rasar/spolas bort pga glaciärfloder

Vårflod i fjällen med isproppar i trummor, vattnet letar nya vägar.

Nu bygger vi lågställda broar för att klara flödena. Fortfarande låg vägbank som inte dämmer.

De val vi måste göra

En vägbank behövs för framkomlighet och samhällsservice – men får den dämna så att andra kan lida skada?

En bro bör ha tillräckligt stor broöppning för att medge HHW**200**år (?) + ev bråte som kommer mot bron?

Ska broar läggas vinkelrätt mot vägen eller följa vattendraget?

Ska vi erosionsskydda vägar längs kuster och älvar eller ska vi flytta vägen/järnvägen bort från vattnet?

Dimensionering i fjällen? Väldigt låga flöden 364 dagar, extremt flöde 1 dag? Förutom att det föregås av hög nederbörd så krävs plötslig värme.

Robusta anläggningar eller bygga om ofta?

Ansvar – alla de som förstår!

- Planerare
- Projektörer
- Hydrologer / miljö
- Prövningsmyndigheter för vattenverksamhet
- Prövningsmyndigheter för plan- och bygg (detaljplaner)
- M.fl.

Tack!

Anita.wennstrom@trafikverket.se